

Ide dhe shembuj

Këtu janë disa strategji që prindërit mund të përdorin gjatë bisedave me fëmijët e tyre për të inkurajuar përdorimin e pakicës ose të gjuhës (gjuhëve) mbizotëruese, cilado që të dëshirohet.

Për të nxitur përvetësimin e gjuhës, prindërit mund të japin informacion dhe ta mbështesin fëmijën të shprehë atë që dëshiron të thotë.

Supozim i shprehur:

Prindërit riformulojnë fjalitë e fëmijëve të tyre në një pyetje po/jo ose pyesin në gjuhën e dëshiruar.

Përsëritja e të rriturve:

Prindërit përsërisin ose përkthejnë fjalitë e fëmijëve të tyre në gjuhën e dëshiruar.

Integrimi i aktiviteteve "shumëgjuhëshe" në jetën e përditshme i motivon fëmijët të përdorin gjuhët e tyre minoritare dhe dominuese. Një mënyrë e mirë për vendosjen e ritualeve dhe përdorimin e gjuhës së dëshiruar, p.sh. kur lexoni para gjumit ose kur kaloni listën e ushqimeve dhe gatvani së bashku.

Një mënyrë tjetër argëtuese është duke luajtur lojëra ku përdoren gjuhët e pakicave ose gjuhë të shumta. Prindërit mund të krijojnë lojërat e tyre ose lojërat e njohura mund të rregullohen për t'u fokusuar në përdorimin e gjuhëve të ndryshme. Gjithashtu, është praktike të përdoren burimet shumëgjuhëshe të disponueshme, p.sh. libra me figura, audio ose filma dygjuhësh/shumëgjuhësh.

RRETH PROJEKTIT

Shkollat dhe familjet mund të jenë vende ku njerëzit shumëgjuhësh mund të integrojnë repertorin e tyre të plotë gjuhësor në jetën e tyre të përditshme.

MaMLiSE ka zhvilluar materiale që u drejtohen grupeve të ndryshme të synuara (mësues, mësues edukatorë dhe prindër). Përveç krijimit të vetëdijes për shumëgjuhësinë, ofertat synojnë gjithashtu të promovojnë dhe mbështesin arsimin shumëgjuhësh.



Mësoni më shumë
rreth projektit këtu!



SCAN ME

MaMLiSE (Majority and Minority Languages in School Environment) is funded by the National Agency of the Erasmus+ Programme in Poland under Action 2 – Strategic Partnerships, School Education – KA201 (no. 2020-1-PLD1 KA201-081612). Production of this flyer was funded by the European Commission. It reflects the views only of its authors.

The European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© 2023 by MaMLiSE licensed under CC BY-NC-ND 4.0



*Majority and Minority Languages
in School Environment:
Helping Teachers, Pupils and Parents*



Shumëgjuhësia

Shumica e njerëzve në botë janë shumëgjuhësh, pra përdorin më shumë se një gjuhë në jetën e tyre. Kjo nuk do të thotë se ata i flasin të gjitha gjuhët "në mënyrë të përsosur" siç supozohej nga shumë njerëz në të kaluarën.

Shumica e shumëgjuhëve kanë kompetenca të ndryshme në gjuhët e tyre dhe në fusha të ndryshme të jetës së tyre, siç mund të përdorin, për shembull, një gjuhë me familjen e tyre dhe një gjuhë tjetër në punë. Shumëgjuhësia dhe kompetencat gjuhësore janë dinamike dhe shpesh ndryshojnë me kalimin e kohës.

Për shumëgjuhësh, gjuhët nuk ekzistojnë veçmas, por ato janë të lidhura dhe gjithmonë aktive. Për të mbështetur zhvillimin gjuhësor të një fëmije, të gjitha gjuhët duhet të merren parasysh dhe të nxiten.

Prindërimi shumëgjuhësh

A mund të rriten fëmijët me më shumë se një gjuhë?

Po, absolutisht. Kjo është shumë e zakonshme në shumicën e vendeve të botës dhe nuk çon në ndonjë disavantazh për fëmijën për sa kohë që nuk ka presion.

Çfarë i duhet një fëmije për të mësuar një gjuhë?

Që fëmijët të mësojnë gjuhët, sasia dhe cilësia e të dhënave dhe ndërveprimit kanë rëndësi. Kjo do të thotë që një fëmijë duhet ta dëgjojë gjuhën shpesh, por gjithashtu të përfshihet në ndërveprime kuptimplota dhe një marrëdhënie të ngushtë me folësit e saj. Kjo zakonisht është më e lehtë me gjuhën e shumicës sesa me gjuhët e pakicës të cilat kanë nevojë për më shumë vëmendje.



Çfarë gjuhe duhet të përdor me fëmijën tim?

Nuk ka të drejtë dhe të gabuar, por gjuha më e mirë është zakonisht ajo që ndihet më e natyrshme për t'u përdorur me fëmijën. Kjo mund të jetë gjuha e parë, por në fakt mund të jetë çdo gjuhë e mësuar gjatë gjithë jetës, pasi varet nga rrethanat individuale. Fëmija do të përfitojë nga fakti që prindërit ndihen të sigurt për të përdorur gjuhën përkatëse.

Pse duhet ta rris fëmijën tim në shumë gjuhë?

Ndarja e së njëjtës gjuhë mundëson krijimin e një lidhjeje të ngushtë. Mund të jetë e rëndësishme që fëmija, prindi dhe anëtarët e tjerë të familjes të komunikojnë lehtësisht me fëmijën dhe të krijojnë marrëdhënie të ngushta. Për më tepër, aftësitë shtesë gjuhësore dhe kompetenca kulturore janë gjithmonë një përfitim, p.sh. në shkollë ose për karrierën e ardhshme.

A mund të përziej gjuhët?

Po, absolutisht. Ndërimi i kodeve dhe përkthimi i gjuhës (përzjerja e gjuhëve dhe formave të tjera të komunikimit) janë mënyra të dobishme dhe të natyrshme komunikimi. Megjithatë, është e rëndësishme të mbani mend se për të mësuar një gjuhë, fëmijët kanë nevojë për mundësi të mjaftueshme për ta dëgjuar dhe folur atë.



Qasje dhe ide

Prindërimi shumëgjuhësh është sfidues dhe nuk ka asnjë strategji antiplumb që garanton sukses për të gjithë:

Qëllimet realiste:

Situata në çdo familje është e ndryshme, po ashtu edhe nevojat e tyre gjuhësore. Në disa familje, një gjuhë e pakicës përdoret me të gjithë anëtarët e familjes, në të tjera, përdoret shumë më pak. Në disa familje, disa gjuhë përdoren rregullisht, në të tjera vetëm një. Duke mbajtur parasysh situatën gjuhësore në familje, çdo familje do të ketë synime të ndryshme.

Njëgjuhëshe ose shumëgjuhëshe:

Disa familje preferojnë qasjet paralele njëgjuhëshe si qasja "Një person-një gjuhë" ose "një gjuhë në shtëpi". Familjet e tjera i shohin më të natyrshme qasjet shumëgjuhëshe ku vlerësohen dhe nxiten gjuhët e pakicave, por përfshihen edhe të gjitha gjuhët e tjera.

Aktivitetet e shkrim-leximit:

Hulumtimet tregojnë se aktivitetet letrare të tilla si shikimi i librave me figura së bashku dhe leximi ose tregimi i tregimeve janë të vlefshme në përvetësimin e gjuhës. Bërja e pyetjeve rreth historisë ose këndvështrimit të fëmijës për të nxit zhvillimin e gjuhës së fëmijës